

Het jaarrond zoneren

ROOSMARIJN HARING

Het strand is van iedereen. Hoe belangrijk het strand is wordt iedere zomer duidelijk als drommen mensen naar de zee trekken. Voor deze badgasten is het strand de ideale plek voor ontspanning en vermaak. Het strand is echter niet alleen van belang voor badgasten. Het hele jaar door wordt het strand ook gebruikt door mensen die op zoek zijn naar rust en ruimte.

Genieten van de branding en het vrije uitzicht over de Noordzee. Daarnaast vormt het strand een belangrijke schakel tussen zee en duinen en is het van groot belang voor verschillende planten en dieren. Door plannen voor intensivering van bebouwing en economische exploitatie van het strand dreigen echter in toenemende mate de belangen van natuur en extensieve recreatie het onderspit te delven. Het strand wordt steeds minder van iedereen.

Vergeten natuur

In beleidsnota's wordt gesproken over het duin gebied en afgelopen jaren is ook de Noordzee op de kaart gezet. Het strand is echter een vergeten zone tussen zee en duinen, waar nog maar beperkt beleid voor is ontwikkeld. Hierdoor is er geen duidelijk kader aanwezig voor toetsing van plannen voor het strand en is de ecologische en landschappelijke waarde niet gewaarborgd.

Natuurstranden waren vroeger algemeen. Op oude schoolplaten is te zien wat er langs de kust mogelijk was: broedende visdiefjes en ple-viertjes op het strand, vloedmerken en jonge duinvorming langs de duinvoet. Wie nu over het strand wandelt, zal nauwelijks meer een natuurlijk strand tegenkomen, laat staan een strand voor de natuur. Het strand wordt overlopen door mensen, ook in de broedtijd.

Sporadisch zijn vloedmerken te zien. En embryonale duintjes die 's winters ontstaan dankzij suppleties worden verwijderd om plaats te maken voor paviljoens. Kilometers kust worden al vroeg in het seizoen volgebouwd met strandhuisjes, opslagplaatsen voor bootjes en andere bouwwerken. Alleen op de koppen van de Waddeneilanden komen nog hier en daar broedende vogels voor op het strand. Met wind en water als motor is het zand op het strand de bron voor de ontwikkeling van het duingebied. Voor een dynamische en veerkrachtige kust is herstel van de relatie zee/strand/duinen nodig.

Wat betekent dit voor de inrichting en gebruik van het strand?

Strandzoning

Het strand wordt op allerlei manieren gebruikt: voor natuur, cultuur, (dag)recreatie, toerisme en veiligheid. Elk stukje kust draagt bij aan dit gebruik, maar steeds in verschillende mate en hiërarchie, hoewel kustveiligheid altijd voorop staat. Duinbehoud is van mening dat door zonerings extra ruimte geboden kan worden aan bepaalde activiteiten. Met als gevolg dat elders activiteiten gesaneerd worden op plekken waar deze ongewenst zijn. Deze strandzoning zou in het streekplan verankerd moeten worden, zodat het kan dienen als leidraad bij de planvorming en vergunningverlening. Enerzijds kan de ongebreidelde groei van boulevards hierdoor een halt toegeroepen worden, anderzijds kan iedere zone voor de betreffende functie optimaal ingericht worden. De zoning is niet per definitie een inventarisatie van de actuele situatie, maar een breed gedragen en gewenste situatie. Uiteraard zullen de zones niet abrupt in elkaar overgaan, maar zal er een overgangsgebied zitten tussen twee zones.

Bruisend of stil

Stichting Duinbehoud stelt een onderverdeling voor in vier strandzones:

Bruisend: zeer druk, veel voorzieningen in de vorm van zomerpaviljoens, strandhuisjes en mogelijkheden voor jaarrondpaviljoens.

Voornamelijk weekendrecreatie. Alleen randstedelijk en ter hoogte van bebouwde boulevard. Bereikbaar per auto. Het hele jaar door druk, ook in de winter. Voorbeeld toekomstige locaties: Zandvoort, Scheveningen.

Druk: veel voorzieningen in de vorm van zomerpaviljoens. Veel vaste recreatie door bungalowparken of hotelbedden, maar toch met het predikaat rust en ruimte. Bereikbaar per auto. 's Winters rustig. Omgeving is natuurbeschermingsgebied of landschappelijk belangrijk. Voorbeeld: Julianadorp, Bloemendaal aan Zee, Noordwijk, Vlissingen.

Rustig: kleine voorzieningen. Bereikbaar voor fietsers en wandelaars. 's Winters stil. Natuurgebied. Voorbeeld: Schoorl, delen van Meijndel, Verklikkerduinen.

Stil: weinig bezoekers gedurende het hele jaar. Geen voorzieningen. Vooral bereikbaar voor wandelaars. Natuurgebied. Voorbeeld: Zwanenwater, delen van de Amsterdamse Waterleidingduinen en grote delen van de Waddeneilanden.

Jaarrondpaviljoens

Voor strandzoning is het erg belangrijk hoe er met strandpaviljoens wordt omgegaan. Normaal worden deze in het voorjaar opgebouwd en gaan in het najaar weer in de mottenballen. Althans, zo zou het moeten zijn. Het strandseizoen is op veel plaatsen al opgerekt van maart tot en met oktober. Daarnaast blijven steeds meer paviljoens het hele jaar staan, zoals aan de Zeeuwse stranden en op de Waddeneilanden. In Zandvoort loopt momenteel een vijfjarige proef met een permanent strandpaviljoen.

Duinbehoud vindt jaarrondpaviljoens prima passen in bruisende kustdelen, als er wordt uitgegaan van één paviljoen per kilometer boulevard. Dat wordt, na een lange winterse strandwandeling in de Randstad, onder het genot van een dampende mok genieten van een prachtig uitzicht op een ruige zee.

Maar dat geldt niet voor alle strandzones. Vaak worden de openingstijden verruimd, komt er verlichting langs toegangswegen en worden er vergunningen afgegeven voor muziek. Dat be-

tekent extra onrust op en rond strandslagen die door natuurgebieden lopen. Voor trekvogels, broedvogels en andere dieren leidt dit tot extra verstoring. De beschikbaarheid van het strand als foerageergebied neemt verder af. Daarnaast is een paviljoen een obstakel voor dynamisch kustbeheer. In de windluwte van het paviljoen ontstaan ophopingen van zand en vermindert de vitaliteit van de helm in de achtergelegen zeereep. Ten slotte beïnvloedt de aanwezigheid van paviljoens de manier waarop mensen het strand beleven vaak in negatieve zin. Het strand is een van de laatste plekken in Nederland waar in het najaar, winter en vroege voorjaar genoten kan worden van de natuur, zonder de storende aanwezigheid van bebouwing. Veel mensen komen juist om die reden naar het strand. Zij beleven de elementen en genieten er van rust en ruimte.

Duinbehoud pleit ervoor jaarrondpaviljoens in de andere strandzones dan ook niet toe te staan, tenzij:

- er bestaande bebouwing op de boulevard is én
- reeds aanwezige beschikbaarheid van parkeer-ruimte én
- al bestaande verharde toegangswegen voor bevoorradiging én
- reeds bestaande infrastructuur (riool etc.) én
- daar waar de kustveiligheid niet in het geding is of komt én
- onder duidelijke voorwaarden betreffende opening- en sluitingstijden en muziek én
- mits het geen schade toebrengt aan natuur of natuurrecreant.

Strandzoning draagt er aan bij dat het strand weer van iedereen wordt en voor elk wat wils biedt!

ROOSMARIJN HARING IS MEDEWERKSTER BELEID EN GEOGRAFIE BIJ DE STICHTING DUINBEHOUD. MET DANK AAN ALLE NOORD-HOLLANDSE DUINCONSULENTEN VOOR HUN MEDEWERKING.

STRANDLEVEN